

TAMPERE

15.08.2024

Tampereen teatterin laajennus, Asemakaava nro 8958

Diaarinumero: TRE:7659/10.02.01/2022

PALAUTE- JA VASTINERAPORTTI

Vaiheesta valmistelu

**nähtävilläoloaikana 18.4.-10.5.2024 saadut mielipiteet,
lausunnot ja jatkoajan palaute (yhteensä 5 kpl)**

kuva kohteesta

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
1. Pirkanmaan liitto, kommentti 8.5.2024 Aineistoon tutustumisen jälkeen totean, että Pirkanmaan liiton asemakaavahankkeen aloitusvaiheessa esittämä palaute on otettu kaavaluonnosta laadittaessa huomioon. <i>OAS-vaiheen kommentteissaan (17.8.2023)</i> liitto kiinnitti huomiota teatterirakennuksen laajentamisen vaihtoehtotarkasteluihin sekä toteutuksen laatutason edistämiseen asemakaavamääräyksillä. Pirkanmaan liitto ei katso aiheelliseksi antaa lausuntoa nyt nähtäville asetetusta kaavaluonnoksesta.		Merkitään tiedoksi.
2. ELY-keskus, lausunto 17.5.2024 Alue sijoittuu kahden valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön risteyskohtaan (RKY, Tampereen Hämeenkatu, Hämeensilta ja keskustori sekä Tammerkosken teollisuusmaisema). Asia sisältyy maankäyttö- ja rakennuslain 18 § mukaiseen ELY-keskuksen valvontatehtävään. ELY-keskus näkee, että kaavaluonnosaineiston perusteella rakennusta on mahdollisuus laajentaa, edellytyksenä rakennuksen ominaispiirteiden ja kaupunkikuvan huomioiminen. On positiivista, jos samalla voidaan kehittää alueen toiminnallisuutta. Teatterin itäpuolella kosken varrella on ympäristöä, joiden viihtyisyyttä erilaiset kehittämistoimenpiteet voivat parantaa, kunhan kehittäminen tehdään kulttuuriympäristön arvojen ehdoilla.	Teatterin toiminnan kehittäminen mahdollistaa teatterirakennuksen toiminnan jatkumisen alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan. Rakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisen kannalta on eduksi, että rakennuksen käyttötarkoitus säilyy. Asemakaavamuutoksen myötä teatteriin on mahdollista toteuttaa uusi laajennusosa teatterin pohjoispuolelle. Muutoksilla pyritään parantamaan teatterin tilojen toiminnallisuutta ja esteettömyyttä. Toiminnan kehittämisen kannalta keskeistä on uusien hissien ja nostimien lisääminen teatterirakennukseen sekä laajennukseen. Teatterin laajennuksesta on tutkittu erilaisia vaihtoehtoja ensin hankkeen kaavaharkintaprosessissa sekä aloitus- ja luonnosvaiheen aikana. Uutta hissiyhteyttä	Kaavamääräyksiä on tarkistettu.

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
Kaavaluonnoksessa esitetyn määräyksen sr-65 mukaisesti rakennuksessa suoritettavilla korjaus- ja muutostöillä ei saa turmella rakennuksen, rakenteiden, kiinteän sisustuksen tai julkisivujen rakennustaiteellisia, rakennusteknisiä eikä kulttuurihistoriallisia arvoja. Laajennusosaa koskee kaavamääräys ra-12, jonka mukaan laajennuksen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että laajennuksen julkisivut rakennusaineen, mittasuhteiden, pintojen ja värityksen suhteen sopeutuvat ympäristöönsä ja olemassa olevaan teatterirakennukseen. Kaava-aineistoon sisältyy kaupunkikuvallinen tarkastelu, jossa on esitelty visualisointikuvia laajennuksesta eri suunnista. ELY-keskus näkee, että kosken itäpuolelta katsottuna laajennusosa on teatterille alisteinen eikä turmele kokonaisuutta. Keskustorin ja Kauppakadun suunnasta katsottuna haasteellinen kohta on räystäslinjan korkeudelle nouseva uudisrakennuksen osa, jonka myötä teatterirakennuksen symmetriaa ja rakennustaiteellisesti kauniita yksityiskohtia häviäisi. ELY-keskus näkee, että suunnitelmaa tulee vielä näiltä osin tarkistaa. Rakennushistoriallisen selvityksen mukaan huolimatta siitä, että rakennusta on laajennettu, se on kuitenkin pääosin säilyttänyt symmetrisen ja autenttisen ilmeensä. ELY-keskuksen näkemyksen PIRELY/6698/2023 3/4 mukaan valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön kannalta on tärkeitä, että	tutkittiin laajennukseen sijoittamisen sijaan myös olemassa olevan teatterirakennuksen porrashuoneen paikalle. Hissi päädyttiin kuitenkin sijoittamaan osaksi uutta laajennusosaa, jotta olemassa olevan teatterirakennuksen arvojen säilyminen voidaan turvata paremmin. Uusi henkilöhissiyhteys yltää toiminnallisista syistä nykyisen teatterin ylimpään kerrokseen saakka, minkä vuoksi osa uudesta laajennusosasta muodostuu korkeammaksi. Teatterin arkkitehtuurissa keskeistä on vahva symmetrisyys, joka on kuitenkin heikentynyt aiempien laajennusten myötä. Uusi laajennus poikkeaa pystysuuntaisena vanhemmista vaakasuuntaisemmista laajennuksista ja on hissiyhteyksien vuoksi varsin korkea. Teatterin alkuperäinen symmetria heikkenee suurikokoisen laajennuksen myötä, mikä hahmottuu etenkin Keskustorin puoleista länsijulkisivua tarkastellessa. Laajennus on kuitenkin selkeästi matalampi ja alisteinen teatterin merkittävimmälle osalle, jonne sijoittuvat teatterin päätilat. Laajennus on sovitettu rakennuksen ulkopuolelle, koska sen sijoittaminen teatterirakennuksen sisään ei olisi mahdollista aiheuttamatta merkittäviä muutoksia arvokkaille sisätiloille. Asemakaavamuutoksella on tutkittu rakennuksen käyttötarkoituksen säilymistä tukeva ratkaisu, joka huomioi alueen ja rakennuksen merkittävät	

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
rakennuksen oleellinen symmetrinen hahmo säilyy. Teatteri on yksi Tampereen keskeisistä tunnistettavista maamerkeistä, ja sitä on kuvattu pelkistettynä piirrosversioina esimerkiksi postikorteissa ja matkamuistona myytävissä tuotteissa. Näissä piirrosversioissa teatteri kuvataan aina korostuneen symmetrisenä kuten myös vastapäätä sijaitseva raatihuone. Myös teatterin omassa logossa esiintyy tämä sama ikoninen hahmo, sisältäen peittyväksi ajatellun julkisivuaiheen.	kulttuurihistorialliset arvot sekä hallitsemaan kielteisiä vaikutuksia sijoittamalla uudistukset kaupunkikuvan kannalta vähemmän merkittävään suuntaan.	
3. Ympäristönsuojelu 16.5.2024 Ympäristönsuojelulla ei kommentoitavaa.		Merkitään tiedoksi.
4. Maakuntamuseo, lausunto nähtävillä olon jälkeen 23.5.2024 Rakennetun ympäristön ja kaupunkikuvan näkökulmasta maakuntamuseon aiemmassa lausunnossa, viranomais- ja työneuvotteluissa sekä ohjausryhmässä esittämät seikat on huomioitu suunnittelussa pääosin erinomaisesti. Kaavaluonnoksessa teatterin arvokkaimmiksi tunnistetuille osille on osoitettu kokonaisuuden arvot turvaava suojelumerkintä, jossa huomioidaan myös arvokkaat sisätilat (sr-56). Määräystä on lisäksi täydennetty yleismääräyksellä, jossa mm. mainitaan erityisen arvokkaat säilytettävät sisätilat: katsomo, suuri lämpio, sivulämpiot, eteishalli, tuulikaapit, portait ja porrashuoneet. Teatterin asema osana valtakunnallisesti merkittävää rakennettua		Merkitään tiedoksi. Lisätään kaavaehdotukseen talotekniikan sovittamista ohjaava määräys.

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
ympäristöä (RKY-aluetta) ja kansallismaisemaa huomioidaan pääkäyttötarkoituksmerkintään liitettyllä /s-merkinnällä ja määräyksellä. Tammerkosken puolelle, Hämeenkadun katutasen alapuolelle sijoittuva myöhemmin rakennettu kesäterassi, Hämeensillan tuntumaan sijoittuva, teatterin arkkitehtuurista ja ilmeestä voimakkaasti poikkeava Tillikan sisäänkäynti sekä suunnitellun laajennuksen ja olemassa olevan teatterin kainaloon kaavaillun hissin kohta on jätetty sr-merkityn rakennusalan ulkopuolelle. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että ratkaisu on hyväksyttävissä ja että kaavaluonnos turvaa riittävällä tavalla olemassa olevan teatterirakennuksen arvot. Teatterin maanpäälliselle ja maanalaiselle laajennukselle on osoitettu rakennusalat teatterirakennuksen pohjoispuolelle. Uudisrakentamista on ohjattu kaavamääräyksiin, mm. edellyttämällä laadukasta ja kokonaisuuteen sovittautuvaa laajennusosaa. Viitesuunnitelman (12.4.2024) ja kaavaselostuksen s. 28-31 havainnekuvien sekä s. 40 viitesuunnitelman aiempia versioita esittävien kuvien perusteella laajennussuunnitelma on kehittynyt selvästi maltillisemmaksi ja kokonaisuuteen sekä ympäristöönsä sopivammaksi. Laajennuksen pääasialliseksi ulkoseinämateriaaliksi mainitaan paikalla voimakkaasti rapattu betonielementti ja patinoidun kuparin sävyyn käsitelty teräslevy.		

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
Laajennus erottuu ilmeeltään ja muotokieleltään olemassa olevasta teatterirakennuksesta, mutta väritys ja materiaalit puolestaan on sovitettu vanhaan osaan. Huomio kuitenkin kiinnittyy suojellun osan kattopinnoille sijoitettuihin lukuisiin ilmanvaihtoon liittyviin laitteisiin, jotka on tarkoitus verhoilla vesikaton tapaan patinoidulla kuparilla tai patinoidun kuparin sävyyn käsitellyllä pellillä. Peruskorjauksen suunnittelussa tulisi pyrkiä vähentämään laitteiden määrää ja kiinnittää niiden sijoitteluun erityistä huomiota. Vaikutustenarviointia ja hankkeen perusteluja on täydennetty onnistuneesti. Teatterin laajennuksen kaupunkikuvalliset vaikutukset ovat melko vähäiset Tammerkosken ja Hämeenkadun suuntaan, mutta etenkin pohjoisesta, Vanhankirjastonpuistosta, sekä lännestä, Keskustorilta tarkastellessa laajennus muuttaa paitsi rakennuksen ulkonäköä myös alueen näkymiä. Teatterin ja vanhan kirkon kellotapulien välinen tärkeä näkymäakseli säilyy, vaikkakin kapenee ja muuttuu osittain suljetummaksi. Laajennus on selvästi kellotornia ja olemassa olevan teatterirakennuksen merkittävimpiä rakennusosia matalampi, eikä siten vaikuttaisi olennaisesti heikentävän niiden asemaa. Laajennus ja etenkin vanhan osan pohjoispuoleiseen ”kainaloon” sijoittuva hissi heikentävät teatterin alkuperäisen osan symmetriaa, kuten myös aiemmat laajennukset ovat tehneet. Maakuntamuseo katsoo, että kaava-aineiston mukaisille laajennuksen		

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
aiheuttamille muutoksille on mm. neuvotteluissa esitetty riittävät perustelut. Tilojen esteettömyyttä ja toiminnallisuutta parantavat hissit ja nostimet ovat keskeisiä teatterin toiminnan jatkumiselle nykyisissä tiloissa. Rakenteet on päädytty sijoittamaan nykyisen rakennusmassan ulkopuolelle rakennettavaan laajennukseen, koska niiden sovittaminen teatterirakennuksen nykyisen rungon sisään ei olisi mahdollista aiheuttamatta merkittäviä muutoksia arvokkaille sisätiloille. Kaava-alueella sijaitsee osa Tammerkosken (Kosken) historiallista asuin-, kartanon ja markkinapaikkaa (mj.tunnus 1000047131), joka on suojeltu muuna kulttuuriperintökohteena Tampereen varhaisen asutuksen muistona. Suojelukohde on merkitty kaavaluonnokseen asianmukaisella merkinnällä ja määräyksellä. Koska asemakaavan muutos mahdollistaa Tampereen Teatterin maanalaisen laajenemisen pohjoissuuntaan, kaavaselostukseen tulee lisätä tarvittaviin asiakointiin, että muun kulttuuriperintökohteen alueella kaivutyöt saattavat vaatia arkeologista valvontaa. Kaavaehdotus tulee toimittaa Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.		
Mielipide 1 Mielestäni Tampereen teatterin laajennusosa sopii kansallismaisemaan erittäinkin hyvin. Havainnekuvien perusteella laajennus soveltuu kohteeseen joka suunnasta katsoen, ainakin havainnekuvista päätellen näyttää kuin		Merkitään tiedoksi.

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
TT:n laajennusosa olisi jökötänyt paikoillaan 100 vuotta. Hieno ja soveltuva.		
Kaupunkikuvatoimikunnan lausunto 23.4.2022 Kaupunkikuvatoimikunta totesi kokonaisuuden olevan onnistunut. Tampereen teatterin merkitys kaupunkikuvassa on merkittävä ja rakennuksen historia tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Laajennusosa tulee suunnitella alisteisesti niin, ettei uudisosa kilpaile vanhan arvorakennuksen kanssa. Suunnitelmassa on onnistuneesti lisätty julkista ulkotilaa. Nykyinen paikoitusalue sijaitsee merkittävällä julkisella alueella, ja sen muuttaminen oleskelupihaksi parantaa alueen viihtyisyyttä. Jatkosuunnittelussa tulee korostaa tätä tilaa ja ottaa huomioon alueen houkuttelevuus jalankulkijoille. Lisäksi on tärkeää parantaa yhteyksiä teatteria ympäröivään jalankulkuverkostoon, esimerkiksi koskenrantaa pitkin. Terassin jatkosuunnittelussa tulee terassilta mahdollistaa suorat näkymät esim. Keskustorille. Toimikunnassa keskustelua herätti, onko tarpeen erottaa uudisosa muusta rakennuksesta käyttämällä eri värisävyä ja rappaustyyliä. Toimikunta totesi seuraavaa: mikäli uudisosa halutaan toteuttaa erilaisin väri- ja pintakäsittelyin, tulee sen erottua olemassa olevasta rakennuksesta selkeästi. Tämä korostaa Tampereen teatterin symmetristä perusideaa.		Merkitään tiedoksi.

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
Teatterin mainostaulujen tulee toteutua olemassa olevan kokoisina ja vaakasuuntaisina. Näyttöpintoja ei pidä lisätä eikä niiden kokoa kasvattaa. Uudisosan istutusten edustamaa aikakautta tulee pohtia jatkosuunnittelussa.		